

Hur kommunsektorn påverkas av

CSRD och EU-taxonomin

Ordlista

Förkortningar som används inom CSRD

CSRD: Corporate Sustainability Reporting Directive

ESRS: European Sustainability Reporting Standard

DMA: Double materiality assessment (översätts till dubbel väsentlighetsanalys)

IRO: Impacts, risks and opportunities (översätts till påverkan, risker och möjligheter)

Förkortningar som används inom EU-taxonomi

DNSH: Do No Significant Harm (översätts till inte orsaka betydande skada)

Eligibility: Hur stor andel av bolagets ekonomiska aktiviteter som omfattas av EU-taxonomi, d.v.s., som är 'eligible'.

Alignment: Hur stor andel av bolaget eligible aktiviteter som uppfyller taxonomins krav om väsentligt bidrag, DNSH och uppfyllande av minimiskyddsåtgärder, d.v.s., som är 'aligned'.

KPI: Key Performance Indicator är mätvärden som gör det möjligt att utvärdera ett bolags utveckling, framgång och prestation. I EU-taxonomi används tre KPI:er; CAPEX, OPEX och omsättning (se nedan).

CAPEX: Capital Expenditures är kapitalutgifter som kopplas till köp, reparation eller uppdatering av materiella och immateriella tillgångar i ett företag som kan associeras till taxonomiförenliga ekonomiska verksamheter.

OPEX: Operating expenses är driftskostnader, d.v.s. löpande kostnader för att underhålla en produkt, tjänst eller ett system som kan associeras till taxonomiförenliga ekonomiska verksamheter. Det kan t.ex. vara förbrukningsmaterial, löner eller lokalhyra.¹

Omsättning: Bolagets nettoomsättning som kommer från produkter och tjänster.

¹ EU-taxonomins definition av OPEX skiljer sig från den traditionella definitionen som bolag är vana att använda.

Innehåll

Sammanfattning	04
Introduktion	05
Krav enligt CSRD	12
Krav enligt EU-taxonomin	28
Nyttor och möjligheter för kommunsektorn genom applicering av CSRD och EU-taxonomin	36
Medskick	40

Sammanfattning

Hur CSRD påverkar kommunsektorn

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) är EU:s nya direktiv för hållbarhetsrapportering. CSRD har trätt i kraft och har under 2024 införts i svensk lag.

För kommunala storbolag och koncerner som uppfyller vissa villkor träder reglerna i kraft 2025 med de första rapporterna 2026.

Med CSRD införs nya mer omfattande krav som alla bolag som träffas av direktivet måste förhålla sig till. Två av dessa krav innefattar dels krav på utförandet av en dubbel väsentlighetsanalys (DMA), dels krav på rapportering i enlighet med de nya rapporteringsstandarderna European Sustainability Reporting Standards (ESRS).

Bolag som omfattas av CSRD måste också rapportera på EU-taxonomin.

Hur EU-taxonomin påverkar kommunsektorn

EU-taxonomin är ett klassificeringssystem för miljömässigt hållbara ekonomiska aktiviteter. Den anger sex miljömål som berör klimatförändringar, begränsning av föroreningar, återställande av biologisk mångfald, övergång till en cirkulär ekonomi och ansvarsfull vattenanvändning.

EU har tagit fram en lista på sektorer och ekonomiska aktiviteter där förändring är som mest kritiskt för att uppnå respektive miljömål alternativt är viktig i den gröna omställningen. För att en utvald aktivitet ska kunna klassas som hållbar måste den efterleva tre centrala kriterier:

- i) göra ett väsentligt bidrag till ett av miljömålen,
- ii) inte orsaka betydande skada på övriga miljömål (DNSH),
- iii) uppfylla minimiskyddsåtgärderna för social hållbarhet.

Rapportering enligt taxonomin sker på tre KPI:er – omsättning, CAPEX och OPEX.

Potentiella effekter och möjligheter för kommunsektorn

CSRD och EU-taxonomin utgör två olika verktyg som möjliggör förändringsarbete både på organisationsnivå och aktivitetsnivå.

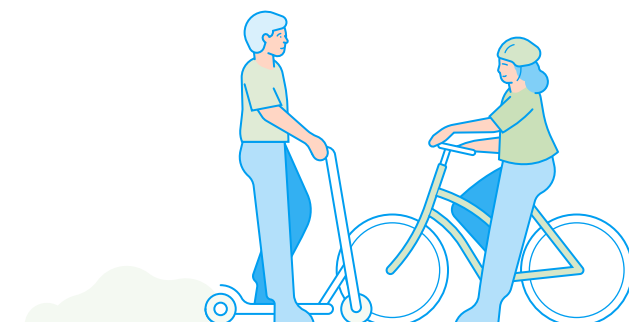
Medan CSRD kräver att bolag identifierar centrala hållbarhetsfrågor och bland annat beskriver organisationens mål, uppföljningsmetoder och handlingsplaner för att hantera dessa hållbarhetsfrågor, kan EU-taxonomin stödja själva processen med att utforma mål genom sina tydliga kriterier för vad som kan betraktas som hållbart.

CSRD främjar främst den strategiska utvecklingen av hållbarhetsarbete och uppmuntrar engagemang och kunskapsutveckling över olika avdelningar och funktioner. EU-taxonomin skyddar delvis mot grönmålning och bekräftar att hållbarhetsåtgärder är på rätt väg.

Medskick

Inför rapporteringsarbetet kopplat till CSRD och EU-taxonomin finns det fyra viktiga saker att ta med sig:

- Börja i tid och säkerställ förståelse
- Sätt er ambitionsnivå
- Etablera tidigt samarbeten mellan avdelningar
- Etablera och avsätt rätt resurser internt för att brygga eventuella gap

Introduktion

EU:s gröna giv

Den Europeiska gröna given består av en serie policyförslag, viktiga åtaganden och en detaljerad plan för hur EU ska uppnå sitt långsiktiga mål om att bli en klimatneutral union till 2050. Bland annat inkluderar den:

- Förslag för att minska växthusgasutsläppen med minst 55 procent jämfört med år 1990.
- Policyer och åtgärder för att säkerställa att ekonomisk tillväxt kopplas bort från resursanvändning.
- Nyckelåtgärder för att återställa biologisk mångfald.
- En lag med syfte att styra EU mot målet att vara klimatneutral till 2050.

Alla dessa policyer stöds av den rättvisa övergångsmekanismen och den hållbara finansstrategin.

Den rättvisa övergångsmekanismen syftar till att säkerställa att övergången är rättvis och inkluderande medan den hållbara finansstrategin har som mål att finansiera den hållbara övergången - här ingår CSRD och EU-taxonomin.

De olika områdena i EU Green Deal

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) är

EU:s nya direktiv för hållbarhetsrapportering

CSRD innebär skärpta krav för hållbarhetsrapportering

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) är EU:s nya direktiv för hållbarhetsrapportering. CSRD syftar till att skapa ökad transparens och jämförbarhet mellan bolagets hållbarhetsrapportering och motverka grönmalning (greenwashing).

Med CSRD införs nya standarder som rapporteringen ska baseras på, vid namn European Sustainability Reporting Standard (ESRS).

Nytt med CSRD är att rapporteringen ska granskas av certifierad tredje part och kunna avläsas maskinellt.

Rapportering enligt CSRD kommer att omfatta bolag successivt

CSRD har trätt i kraft, och införs i svensk nationell lag senast den 6 juli 2024. CSRD kommer implementeras stegvis och allt fler bolag kommer successivt omfattas av CSRD.

För kommunala bolag och koncerner som uppfyller vissa villkor träder reglerna i kraft 2025 med de första rapporterna 2026.

Krav på dubbel väsentlighetsanalys

Med CSRD införs krav på utförande av en dubbel väsentlighetsanalys.

Dubbel väsentlighetsanalys är en process då bolag dels identifiera sin egen negativa och positiva påverkan på sin omvärld i relation till miljö och människor, samt hur bolaget påverkas av sin omvärld i förhållande till finansiella risker och möjligheter som härrör från miljö-, samhällsansvars- eller bolagsstyrningsrelaterade händelser och/eller omständigheter.

Centralt för den dubbla väsentlighetsanalysen är kravet att ta hela bolagets värdekedja i beaktning.

CSRD utökar upplysningskraven inklusive krav på EU-taxonomin

Bolag ska rapportera på de frågor som kommit ut från den dubbla väsentlighetsanalysen som väsentliga.

Rapportering sker i enlighet med upplysningskraven som anges i ESRS standarderna för miljö, socialt och styrningsfrågor. Utöver detta behöver bolag även rapportera på de generella upplysningskraven som anges i ESRS 2.

Bolag som omfattas av CSRD ska också rapportera enligt EU-taxonomin.

EU-taxonomin är

EU:s klassificeringssystem för att avgöra när en ekonomisk aktivitet anses hållbar

EU-taxonomin definierar sex miljömål

Utvalda sektorer och aktiviteter återfinns för varje miljömål

Linjering med taxonomin

Bolag ska rapportera på tre finansiella nyckeltal

- Taxonomiförordningen – även kallad EU-taxonomi - är ett klassificeringssystem för miljömässigt hållbara ekonomiska aktiviteter.
- Syftet är att hjälpa investerare att identifiera och jämföra miljömässigt hållbara investeringar.
- Specifikt beskriver EU-taxonomin sex miljömässiga mål.

- För varje miljömål definierar EU en lista över sektorer och ekonomiska aktiviteter som har potential att bidra väsentligt till att miljömålen uppnås.
- Dessa aktiviteter definieras som 'eligible' aktiviteter, d.v.s. aktiviteter som omfattas av EU-taxonomin. Från och med juli 2023 har alla sex miljömål godkänts och delegerade akter som beskriver specifika sektorer och ekonomiska aktiviteter har publicerats.

- Taxonomin fastställer kriterier för när en ekonomisk verksamhet ska anses vara miljömässigt hållbar.
- För att vara i linje med taxonomin måste den omfattade aktiviteten leva upp till tre centrala aspekter. Aktiviteten måste dels göra ett väsentligt bidrag till ett av miljömålen, inte orsaka betydande skada på de andra fem miljömålen samt uppfylla minimiskyddsåtgärderna för social hållbarhet.

- Taxonomiförordningen kräver att finansiella och icke-finansiella bolag redovisar i vilken utsträckning deras ekonomiska aktiviteter omfattas av samt är i linje med EU:s taxonomi utifrån tre finansiella nyckeltal: omsättning, kapitalutgifter och driftsutgifter.
- EU-taxonomin ställer alltså inga krav på att bolag ska uppnå en viss nivå av linjering, kravet är "endast" på rapportering.

Relationen mellan

CSRD, ESRS och taxonomiförordningen

Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)

CSRD anger vilka bolag som träffas av kraven på rapportering – både i förhållande till rapportering enligt European Sustainability Reporting Standard (ESRS) och EU-taxonomin.

European Sustainability Reporting Standard (ESRS)

ESRS beskriver vad bolag ska rapportera på, dvs vilka upplysningskrav som ska anges i hållbarhetsrapporten för att vara förenlig med CSRD kraven. De innehåller också ett reserverat avsnitt för taxonomiinformation vilket innebär att taxonomiinformationen ska inkluderas i hållbarhetsrapporten och inte som en egen rapport.

Taxonomiförordningen

Taxonomiförordningen beskriver vad bolag ska rapportera på och när rapportering ska ske i förhållande till taxonomin. Den fastställer också grunden för EU-taxonomin genom att ange de kriterier som en ekonomisk aktivitet måste uppfylla för att kunna klassas som hållbar. Taxonomiförordningen trädde i kraft den 12 juli 2020.

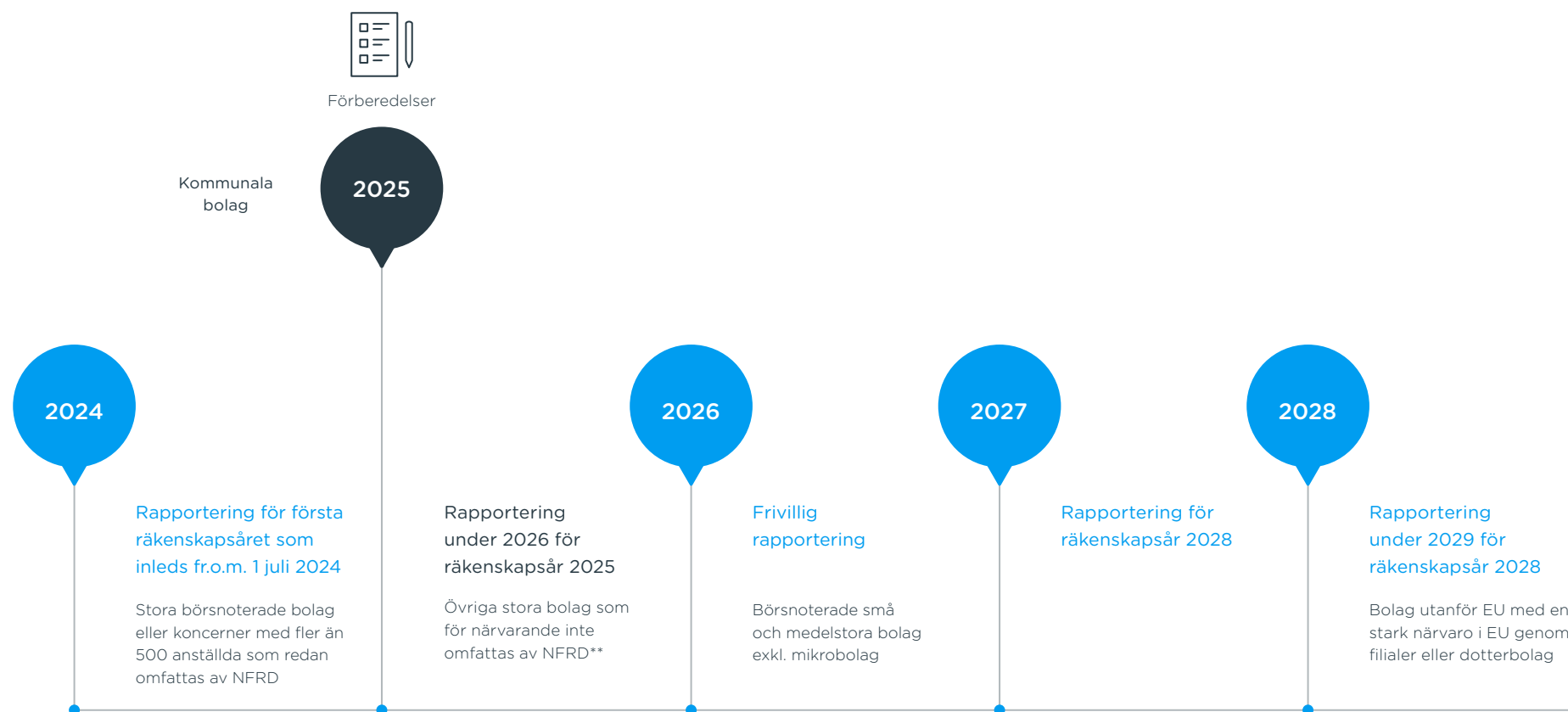

CSRD börjar gälla 2025 för stora kommunala bolag som möter vissa kriterier

Med de första rapporterna 2026

Tidsgränserna för efterlevnad av CSRD beror på affärsenheternas storlek och ägarstruktur. Tidplanen nedan visar när vilka typer av bolag eller koncerner senast måste rapportera. Samma år som bolaget eller en koncernen blir **rapporteringskyldigt enligt CSRD**, ska det även börja rapportera enligt **EU-taxonomin**.*

* Stora börsnoterade bolag eller koncerner med fler än 500 anställda rapporterar redan idag enligt EU-taxonomin.

** Överträffar minst två av följande kriterier: (i) 250 anställda i genomsnitt, (ii) en balansräkning på mer än 280 miljoner kronor eller (iii) en nettoomsättning på mer än 550 miljoner kronor.

Rapporteringskrav för kommunsektorn

Kommunala stora bolag och moderbolag i stora koncerner som omfattas av CSRD ska upprätta en hållbarhetsrapport i enlighet med CSRD och rapportera enligt EU-taxonomin.

Träffade kommunbolag/koncerner ska börja rapportera år 2026 över 2025-års data.

Krav på hållbarhetsrapport enligt CSRD och rapportering enligt EU-taxonomin

För kommunala storbolag och moderbolag i stora koncerner som uppfyller minst två av följande villkor under de två senaste räkenskapsåren börjar reglerna enligt CSRD gälla 2025, med de första rapporterna 2026:

- 250 anställda i genomsnitt
- En balansräkning på mer än 280 miljoner kr
- En nettoomsättning på mer än 550 miljoner kr

Moderbolag i stora koncerner och deras dotterbolag

Moderbolag i stora koncerner är skyldiga att upprätta en konsoliderad hållbarhetsrapport för samtliga bolag som ingår i koncernen. Vidare gäller detta krav på moderbolaget oavsett moderbolagets egen storlek, dvs. moderbolaget ska upprätta en hållbarhetsrapport för koncernen även om moderbolaget själv är litet. Det spelar heller ingen roll vilken juridisk struktur koncernen har, eller hur sammanställningen av informationen för den konsoliderade hållbarhetsrapporten görs.

De bolag som ingår i koncernen kan hänvisa till den konsoliderade rapporten som moderbolaget upprättar. Undantag gäller dock för stora noterade dotterbolag som enligt lagkrav måste upprätta en egen hållbarhetsrapport enligt CSRD.

Den kommunala förvaltningen

Kommunen som juridisk person upprättar sin årsredovisning, inkl. de sammanställda räkenskaperna, utifrån lag om kommunal bokföring och redovisning och omfattas således inte av CSRD rapporteringen då CSRD-direktivet inkorporeras i årsredovisningslagen som gäller för bolag.

Styrelsens ansvarsområden

Bolagets eller koncernens styrelse och verkställande direktör har det övergripande ansvaret att säkerställa att hållbarhetsrapporten upprättas i enlighet med lagen och blir en del av förvaltningsberättelsen i årsredovisningen.

Övergripande ansvar som åligger styrelsen

Hållbarhetsrapporten ska utgöra en del av förvaltningsberättelsen i årsredovisningen. Det är bolagets eller koncernens styrelse och den verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna, förvaltningen och för att årsredovisningen upprättas i enlighet med tillämplig lag om årsredovisning.

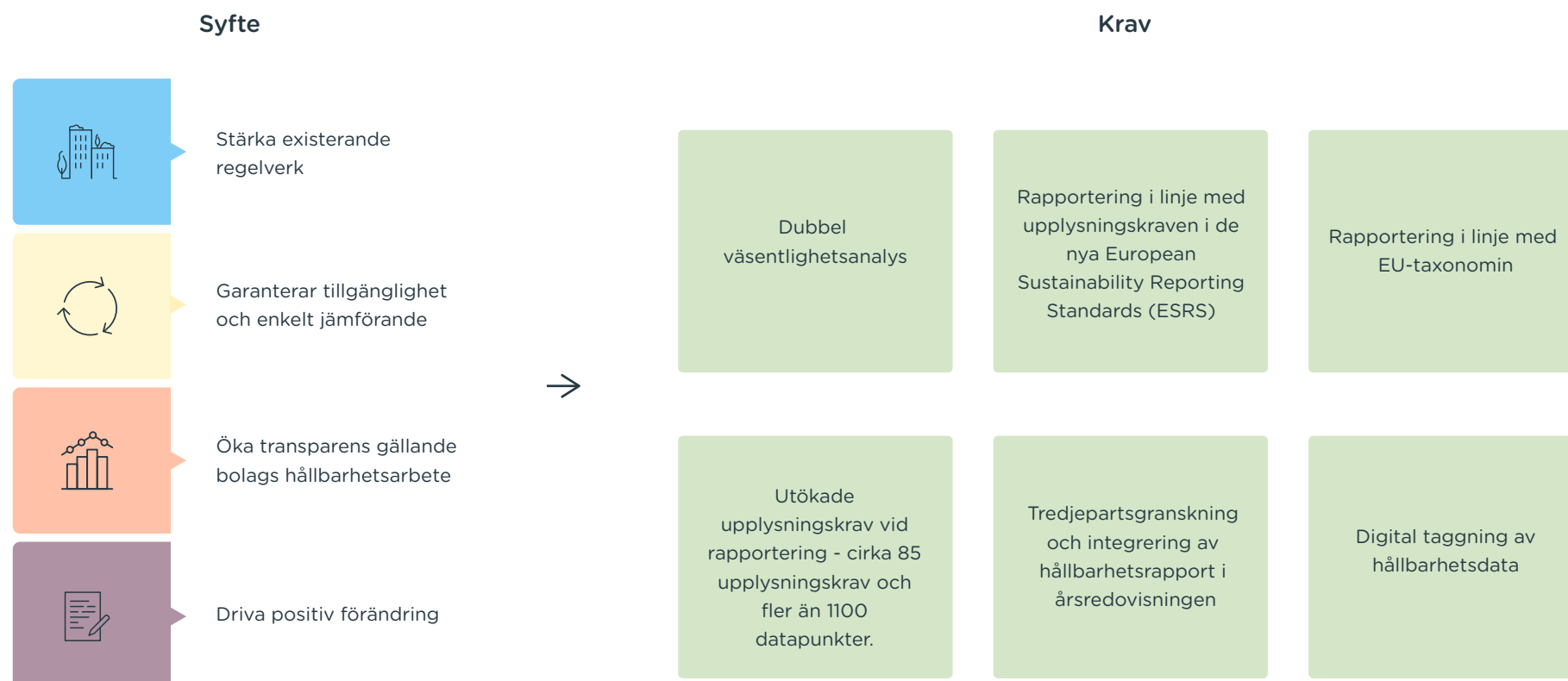
Delegering av ansvaret får ej ske

Styrelsen kan inte delegera ansvaret till en annan enhet inom bolaget eller koncernen, till exempel ett hållbarhetsutskott. Styrelsen bär ansvaret för att hållbarhetsrapporten upprättas och offentliggörs i enlighet med kraven i årsredovisningslagen.

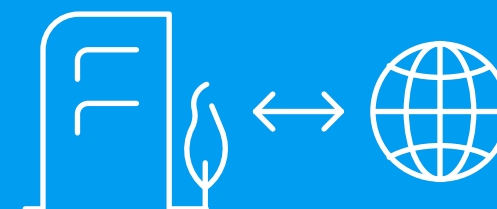
Revisionsutskottets (eller hållbarhetsutskottets) kan däremot övervaka den finansiella rapporteringen och hållbarhetsrapporteringen, övervaka effektiviteten i den interna kontrollen, hålla sig informerade om revisorns granskning av rapporteringen, samt informera styrelsen om resultatet av detta arbete.

Krav enligt

CSRD kommer med nya krav som stora kommunala bolag och bolagskoncerner måste förhålla sig till

Dubbel väsentlighetsanalys

Den dubbla väsentlighetsanalys är hörnstenen i CSRD med syfte att identifiera påverkan, risker och möjligheter

CSRD fastställer att en **dubbel väsentlighetsanalys** ska genomföras för att identifiera bolagets väsentliga påverkan, risker och möjligheter (IRO) i bolagets egen verksamhet och i värdekedjan.

Analysen ska innefatta både ett inifrån- och-ut-perspektiv (konsekventiell väsentlighet) och utifrån-och-in-perspektiv (finansiell väsentlighet)

Konsekventiell väsentlighet

avser ett bolags påverkan på miljö och människor.

Finansiell väsentlighet avser de hållbarhetsrelaterade risker och möjligheter som ett bolag står inför.

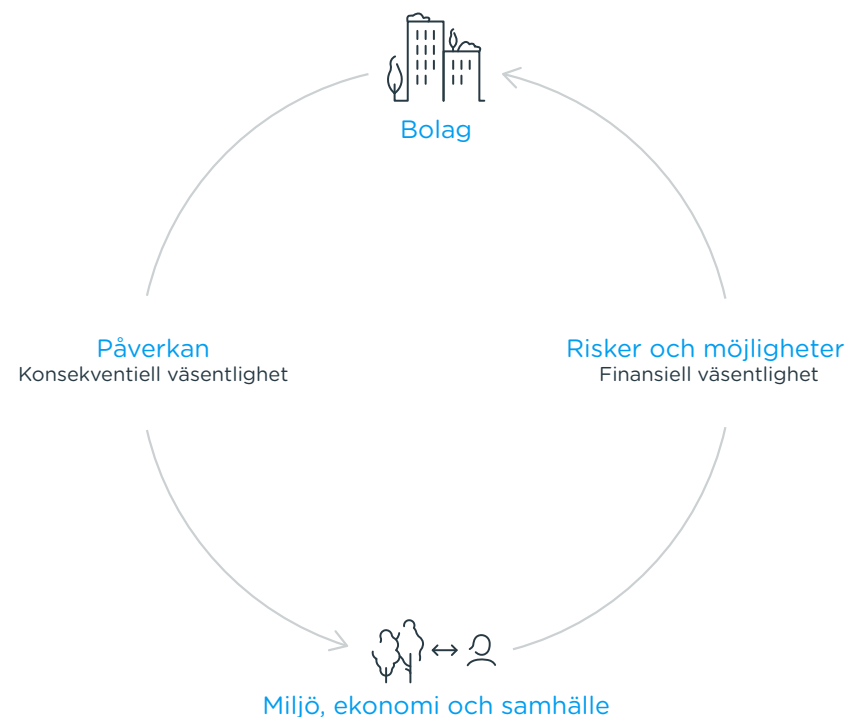
En hållbarhetsfråga anses vara 'väsentlig' (relevant) om den uppfyller kraven för väsentlig påverkan, risker eller möjligheter eller både och.

Exempel på konsekventiell väsentlighet

Ett bolags användning av knappa resurser (t.ex. koppar) bidrar till resursutarmning och kan ha bredare påverkan på t.ex. biologisk mångfald och det lokala samhället. Därför är hållbarhetsämnet resursanvändning väsentligt för bolaget ur ett konsekventiellt väsentlighetsperspektiv

Exempel på finansiell väsentlighet

Ett bolags beroende av knappa resurser kan påverka bolagets framtida kassaflöden då kostnaden för råmaterial kan öka för bolaget vilket skapar verksamhetsrelaterade utmaningar. Därför är hållbarhetsämnet resursanvändning väsentligt för bolaget ur ett finansiellt väsentlighetsperspektiv.

Arbetsprocess vid utförande av en DMA

CSRD och ESRS anger inte en specifik metod som bolag måste tillämpa när de utför en dubbel väsentlighetsanalys då bolag har olika förutsättningar och resurstillgångar vilket bidrar till att ingen enskild process passar alla. ESRS anger dock en övergripande process om fyra steg som kan tillämpas.

Ett moderbolag i en koncern kan genomföra en DMA med hjälp av en top-down eller bottom-up approach

Dubbel väsentlighetsanalys för moderbolag i en koncern

Ett moderbolag ska utföra sin dubbla väsentlighetsanalys för den konsoliderade gruppens väsentliga påverkan, risker och möjligheter (enligt CSRD Art. 29a). Detta ska göras oavsett koncernens gruppriktliga struktur och den aggregering som används för att förbereda redovisningarna i den konsoliderade hållbarhetsrapporten.

Den dubbla väsentlighetsanalysen måste säkerställa att alla dotterbolag omfattas på ett sätt som möjliggör en opartisk identifiering av väsentlig påverkan, risker och möjligheter.

Det är också avgörande att förstå var i organisationens värdekedja och vilka aktiviteter som ansvarar för uppkomsten av påverkan, risker och möjligheter för att möjliggöra att lämpliga åtgärder kan vidtas.

Moderbolaget kan antingen tillämpa ett top-down eller en bottom-up process för att komma fram till vilka hållbarhetsfrågor som är viktigt för koncernen se illustration till höger.

Analysen genomförs på **koncernnivå** genom att dotterbolagen engageras och konsulteras för specifika frågor

Top-down

Analysen genomförs på **dotterbolagsnivå** varpå de olika utfallen aggregeras upp till en konsoliderad DMA -analys för koncernen

Bottom-up

Bolag måste kartlägga och bedöma påverkan, risker och möjligheter med hänsyn till hela värdekedjan

CSRD och värdekedjerspektiv:

- ESRS specificerar att bolag måste identifiera och utvärdera väsentlig påverkan, risker och möjligheter genom hela sin värdekedja. Därmed behöver bolag identifiera de aktiviteter som ingår i deras värdekedja. CSRD kräver inte information om varje aktör i värdekedjan, utan hänvisar att värdekedjan ska fokusera på "hot spots" (centrala områden) där väsentlig påverkan kan uppstå.
- CSRD kräver även att bolag ska ta rättsligt ansvar för hela sin värdekedja. Det innebär att bolag som omfattas av direktivet blir skyldiga att identifiera och förhindra, minimera eller stoppa negativa effekter på mänskliga rättigheter eller miljö i sina värdekedjor (läs mer om detta på bild 29).
- Genom CSRD kommer EU också införa bindande generella regler om bolagens ansvar för sina värdekedjor, det vill säga hela kedjan från råvara till produkt till hantering av avfall.

Exempel

På värdekedja för ett moderbolag med flera olika dotterbolag

	Uppströms	Egen verksamhet	Nedströms		
	Råmaterial	Leverantörer och underleverantörer	Eget erbjudande	Användarfas	Slutskede
Energibolag	<ul style="list-style-type: none"> Bränsle (fossil, vind, solljus etc) Alstring av energirester från industri och skogsbruk Utvinning av råmaterial, t.ex. metaller, bioråvara och olja Produktion energi för utvinning och transport 	<ul style="list-style-type: none"> Produktion av energiråvaror, el, kemikalier, vatten Leverans av energi (el, spillvärme, fjärrvärme) Produktion av komponenter till infrastrukturens drift och underhåll Transport av varor och avfall 	<ul style="list-style-type: none"> Återvinning, produktion och distribution av el, värme, gas, kyla och data Drift, underhåll och utveckling av infrastruktur Handel med el, gas och effekt Omvärldspåverkan 	<ul style="list-style-type: none"> Användning av energi och data exempelvis industri, medborgare och transport Återvinning och förädling av material t.ex. skrot, schaktmassor, byggavfall och andra material Förbränning av avfall, farligt avfall 	<ul style="list-style-type: none"> Hantering av avfall (materialåtervinning, energiåtervinning, deponi) Cirkulär hantering av t.ex. askor, massor, slam och vatten Återställning av mark
Kulturbolag	<ul style="list-style-type: none"> Utvinning råmaterial Konstruktion av komponenter och delar för konstruktion av byggnader och evenemang Transport 	<ul style="list-style-type: none"> Tillverkning av scenkläder, rekvisita etc. Tillverkning av möblemang och föremål för allmänna ytor etc. Tillverkning av byggnader och lokaler 	<ul style="list-style-type: none"> Drift och underhåll av teater, konsthall, bibliotek, museum etc. 	<ul style="list-style-type: none"> Föreställningar Konstutställningar Utbildningar Verksamhet för barn Museiutställningar 	<ul style="list-style-type: none"> Återanvändning Reparering Återvinning Förbränning Deponi
Fastighetsbolag	<ul style="list-style-type: none"> Utvinning naturresurser exempelvis trä, sten, mineraler Förädling av råmaterial för produktion av t.ex betong, glas, stål, plast Energiproduktion för utvinning och transport 	<ul style="list-style-type: none"> Förberedelse av byggarbetsplatser Tillverkning av byggmaterial och -komponenter Transport av material till byggarbetsplats Personaltransporter 	<ul style="list-style-type: none"> Design av fastigheter Nybyggnation Drift, underhåll och skötsel Uthyrning eller försäljning Hantering av HR samt administrativt arbete 	<ul style="list-style-type: none"> Nyttjande av fastigheter (hyresgäster osv) Renovering och ombyggnad av gemensamma ytor Underhåll, skötsel och drift 	<ul style="list-style-type: none"> Rivning Avfallshantering (materialåtervinning, förbränning och/eller deponi) Försäljning vidare
Vatten & avfallsbolag	<ul style="list-style-type: none"> Alstring av avloppsvatten, avfall och energirester från industri och skogsbruk Utvinning av råmaterial, t.ex. metaller, bioråvara och olja Produktion av energi för utvinning och transport 	<ul style="list-style-type: none"> Produktion av fordon, energi, kemikalier, vatten Leverans av energi (el, RME, fjärrvärme) Produktion av komponenter till infrastruktur Transport av varor och avfall 	<ul style="list-style-type: none"> Transport Återvinning, produktion och distribution el, värme, gas, kyla, data och material Behandling av avfall och avloppsvatten Drift, underhåll och utveckling Omvärldspåverkan 	<ul style="list-style-type: none"> Användning av energi och data exempelvis industri, medborgare och transport Återvinning och förädling av material, t.ex. skrot, slurry, slam, schakt-massor och wellpapp. Förbränning av t.ex. returflis och farligt avfall 	<ul style="list-style-type: none"> Hantering av avfall (materialåtervinning, energiåtervinning och deponi) Cirkulär hantering och t.ex. massor, askor, slam och vatten Återställning av mark

ESRS specificerar att dialog med intressenter är centralt för genomförandet av en dubbel väsentlighetsanalys

Att engagera intressenter innebär att **söka input och feedback** för att förstå de farhågor och bevis för faktisk eller potentiell påverkan på människor och miljö. Samråd med intressenter under väsentlighetsbedömningen stärker insikterna i relevansen av hållbarhetsfrågorna, exempelvis genom dialoger med bolagets anställda om hälso- och säkerhetsfrågor. Ett bolag bör överväga att engagera intressenter **när listan över potentiellt väsentliga hållbarhetsfrågor bedöms**, snarare än i ett inledande skede av processen. Nedan beskrivs de två huvudsakliga intressentgrupperna som bör inkluderas.

Berörda intressenter

“ Intressenter som kan påverkas positivt eller negativt av bolagets aktiviteter och aktiviteter i dess värdekedja

Exempel på berörda intressenter för kommunala bolag:

Anställda och andra arbetare, leverantörer, konsumenter, kunder och slutanvändare, lokala samhällen och utsatta grupper, myndigheter (inkl. tillsynsmyndigheter och centralbanker)

Användare

“ Intressenter med intresse för bolagets hållbarhetsrapportering, inklusive offentliga myndigheter, affärspartners, aktieinvestorare och långgivare, civilsamhällesorganisationer, fackföreningar och arbetsmarknadens parter

Exempel på användare för kommunala bolag:

Kommunstyrelsen/politiker, medborgare/väljare, civilsamhälle, fackföreningar och andra icke-statliga organisationer samt affärspartners såsom leverantörer och kunder.

European Reporting Sustainability Standards (ESRS)

Rapportering ska ske i linje med upplysningskraven som anges i ESRS

I ESRS-standarderna anges den icke-finansiella information som bolag ska rapportera på.

Obligatorisk rapportering

ESRS 2 anger de allmänna upplysningskraven som bolagen alltid måste rapportera på oavsett utfall från den dubbla väsentlighetsanalysen. Bolag måste bland annat redogöra för sin affärsmodell och strategi, värdekedja, riskhantering och intern kontroll för hållbarhetsrapportering.

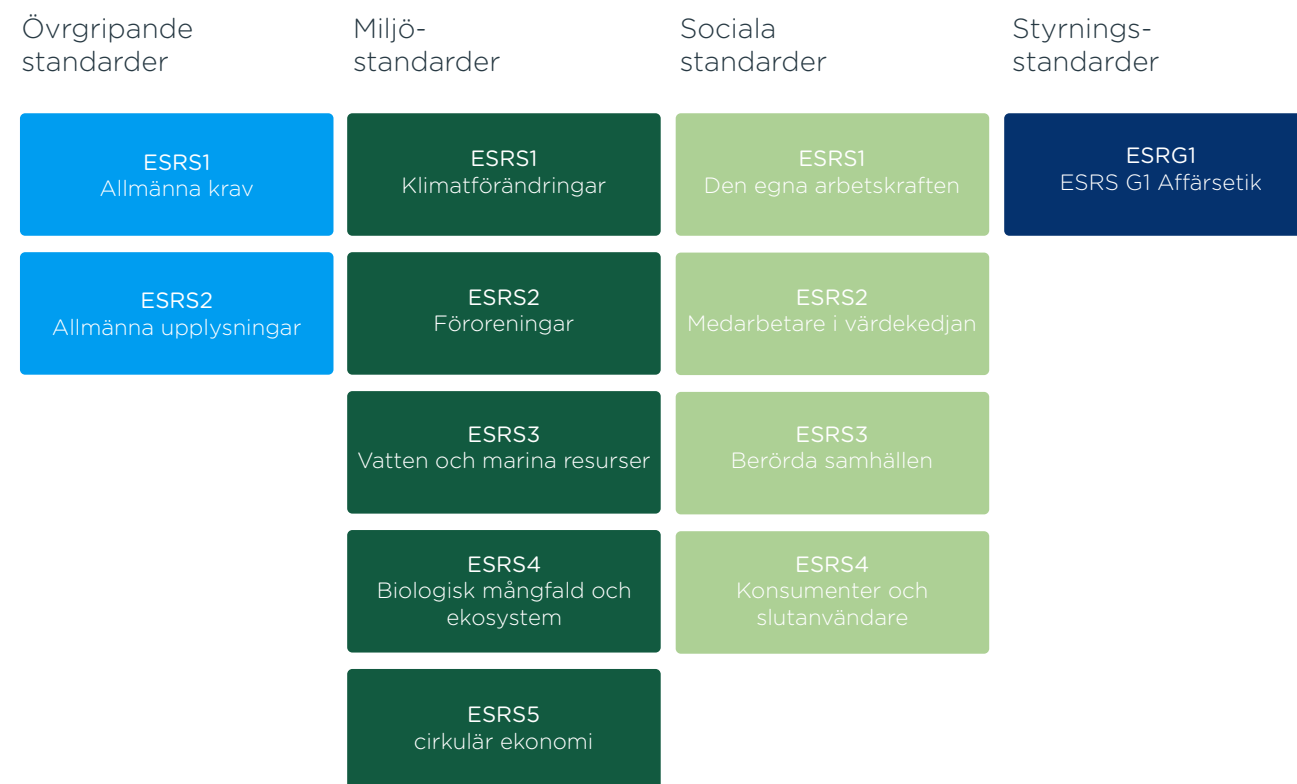
Rapportering i enlighet med utfall från den dubbla väsentlighetsanalysen

ESRS E1-5 (miljö), S1-4 (socialt) och G1 (styrning) anger detaljerade upplysningskrav som bolag ska rapportera på om frågan bedömts som väsentlig i samband med utförandet av den dubbla väsentlighetsanalysen.

Dessa specifika upplysningskrav innefattar information om:

- Processen för den dubbla väsentlighetsanalysen för att identifiera påverkan, risker och möjligheter
- Mål, policyers och åtgärder
- Nyckeltal (KPI:er)
- Förväntade finansiella effekter

European Sustainability Reporting Standards (ESRS) redogör för vilka ämnen bolagen ska utvärdera och rapportera på

ESRS E1-E5: Miljöstandarder

ESRS E1 Klimatförändringar	ESRS E2 Förorening	ESRS E3 Vatten och marina resurser	ESRS E4 Biologisk mångfald och ekosystem	ESRS E5 Cirkulär ekonomi
<p>Underämnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anpassning till klimatförändringar • Begränsning av klimatförändringar • Energi 	<p>Underämnen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Förorening av luft • Förorening av vatten • Förorening av mark • Förorening av levande organismer och livsmedelsresurser • Ämnen som inger betänkligheter • Ämnen som inger mycket stora betänkligheter • Mikroplast 	<p>Underämnen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vatten • Vattenförbrukning • Vattenuttag • Utsläpp av vatten • Vattenutsläpp i haven • Marina resurser • Utvinning och användning av marina resurser 	<p>Underämnen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Direkta påverkansfaktorer som leder till förlust av biologisk mångfald <ul style="list-style-type: none"> • Klimatförändring • Förändrad markanvändning och förändrad sötvattens- och havsvattenanvändning • Direkt exploatering • Invasiva främmande arter • Förorening • Övriga • Konsekvenser för arters tillstånd <ul style="list-style-type: none"> • Arters populationsstorlek • Arters risk för globalt utdöende • Konsekvenser för ekosystems omfattning och tillstånd <ul style="list-style-type: none"> • Markförstöring • Ökenspridning • Hårdgörning av mark • Konsekvenser för och beroenden av ekosystemtjänster 	<p>Underämnen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Resursinflöden, inklusive resursanvändning • Resursutflöden relaterade till produkter och tjänster • Avfall

ESRS S1-S4: Sociala standarder

ESRS G1: Styrningsstandarder

ESRS S1 Den egna arbetskraften	ESRS S2 Arbetstagare i värdekedjan	ESRS S3 Påverkade samhällen	ESRS S4 Konsumenter och slutanvändare	ESRS G1 Ansvarsfullt företagande
<p>Underämnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Arbetsvillkor <ul style="list-style-type: none"> Trygg anställning Arbetstid Rimliga löner Social dialog Föreningsfrihet, förekomsten av företagsråd och arbetstagares rätt till information, samråd och deltagande ollektivförhandlingar, inbegripet andelen arbetstagare som omfattas av kollektivavtal Balans mellan arbete och privatliv Hälsa och säkerhet 	<p>Underämnen</p> <ul style="list-style-type: none"> Samma som ESRS S1 Likabehandling och möjligheter för alla <ul style="list-style-type: none"> Jämställdhet och lika lön för likvärdigt arbete Utbildning och kompetensutveckling Sysselsättning och social delaktighet för personer med funktionsnedsättning Åtgärder mot våld och trakasserier på arbetsplatsen Mångfald Andra arbetsrelaterade rättigheter <ul style="list-style-type: none"> Barnarbete Tvångsarbete Tillräckliga bostäder Personlig integritet 	<p>Underämnen</p> <ul style="list-style-type: none"> Samhällens ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter <ul style="list-style-type: none"> Tillräckliga bostäder Tillräckliga livsmedel Vatten och sanitet Markrelaterade konsekvenser Säkerhetsrelaterade konsekvenser Samhällens civila och politiska rättigheter <ul style="list-style-type: none"> Yttrandefrihet Mötesfrihet Konsekvenser för människorättsaktivister Urfolks rättigheter <ul style="list-style-type: none"> Fritt, på förhand inhämtat och välinformerat samtycke Självbestämmande Kulturella rättigheter 	<p>Underämnen</p> <ul style="list-style-type: none"> Informationsrelaterade konsekvenser för konsumenter och/eller slutanvändare <ul style="list-style-type: none"> Personlig integritet Yttrandefrihet Tillgång till (kvalitets) information Personlig säkerhet för konsumenter och/eller slutanvändare <ul style="list-style-type: none"> Hälsa och säkerhet En persons säkerhet Skydd av barn Social inkludering för konsumenter och/eller slutanvändare <ul style="list-style-type: none"> Icke-diskriminering Tillgång till varor och tjänster Ansvarsfulla marknadsföringsmetoder 	<p>Underämnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Företagskultur Skydd för visselblåsareW Djurskydd Politiskt engagemang Förvaltning av förbindelser med leverantörer, inbegripet betalningsrutiner Korruption och mutor <ul style="list-style-type: none"> Förebyggande och upptäckt inbegripet utbildning Tillbud

Due diligence vid negativ påverkan

Bolag kan vara sammankopplade till påverkan på människor och miljö på tre olika sätt

Konsekventiell påverkan innefattar ett bolags påverkan som uppstår som ett konsekvens av den egna verksamheten och värdekedjan, inklusive genom dess produkter och tjänster, samt affärsrelationer. Ett bolag kan vara kopplat till påverkan på tre olika sätt enligt beskrivningen bredvid.

01 Orsaka påverkan

- Påverkan som ett bolag är ensamt ansvarigt för då det direkt orsakas av bolagets egna aktiviteter, produkter eller tjänster.
- Till exempel:
  - Negativ påverkan: bolagets egna arbetare utsätts för farliga arbetsförhållanden utan tillräcklig säkerhetsutrustning i den egna verksamheten.
  - Negativ påverkan: bolaget är den enda källan till förorening i en kommuns dricksvattenförsörjning på grund av kemiska utsläpp från produktionsprocesser.
  - Positiv påverkan: ett bolag inom energiproduktionssektorn antar åtgärder som sänker kostnaden för förnybar energi för kunderna, vilket möjliggör att fler kunder kan byta till förnybar energi och därigenom bidra till att mildra klimatförändringarna.

02 Bidra till påverkan

- Påverkan som bolaget har bidragit till men som inte enbart orsakas av bolagets egna aktiviteter, produkter eller tjänster.
- Detta kan uppstå på olika sätt:
  - När en påverkan inte enbart kan tillskrivas bolaget utan sker i samverkan med tredje part. Till exempel, flera fabriker eller platser i ett område släpper ut skadliga ämnen i luften. Varje enskilt utsläpp är under den skadliga gränsen, men tillsammans påverkar föroreningarna luftkvaliteteten vilket drabbar det lokala samhället.
  - När bolaget underlättar eller ger incitament till en annan part att orsaka eller bidra till påverkan. Till exempel, om ett bolag kontinuerligt ändrar köpkraven för sina leverantörer utan att justera produktions-deadlines och priser, pressas leverantörerna att bryta mot arbetsnormer för att möta kraven.

03 Direkt kopplad till påverkan

- Påverkan som är direkt kopplade till bolagets verksamhet, produkter och tjänster men orsakade av en part som bolaget har en affärsförbindelse med.
- Till exempel om bolagets underleverantör inte respekterar de anställdas arbetsvillkor.

Förväntningarna på åtgärder för att hantera identifierad negativ påverkan beror på bolagets involvering

CSRD kräver att bolag tar rättsligt ansvar för hela sin värdekedja. Väsentlighetsbedömningen för negativ påverkan på människor och miljö understöds av den due diligence-process som definierats i FN:s riktlinjer för bolag och mänskliga rättigheter samt OECD:s riktlinjer för multinationella bolag. FN:s och OECD:s riktlinjer anger specifika förväntningar på lämpliga åtgärder som bolag bör genomföra för att hantera negativ påverkan vilka skiljer sig åt beroende på bolagets direkta eller indirekta involvering.

Involvering:	Förväntade åtgärder:				
	Faktiska effekter			Potentiella effekter	
	Upphöra	Åtgärda	Hävstångseffekt	Förhindra	Mildra
	Stoppa en påverkan från att inträffa	"Kompensera" för den påverkan som inträffat	Använda hävstång för att stoppa, förhindra och/eller mildra	Förhindra påverkan från att inträffa	
Orsakad påverkan Genom egen affärsverksamhet	✓	✓		✓	✓
Bidragit till påverkan Väsentligt bidrag till en påverkan	✓	✓	✓	✓	✓
Direkt kopplad till påverkan Genom affärsförbindelser			✓	Sträva efter ✓	Sträva efter ✓

EU-taxonomin

Fastställer sex miljömål som redogörs för i delegerade akter

EU-taxonomin innefattar sex miljömål, vilka återfinns i figuren till höger

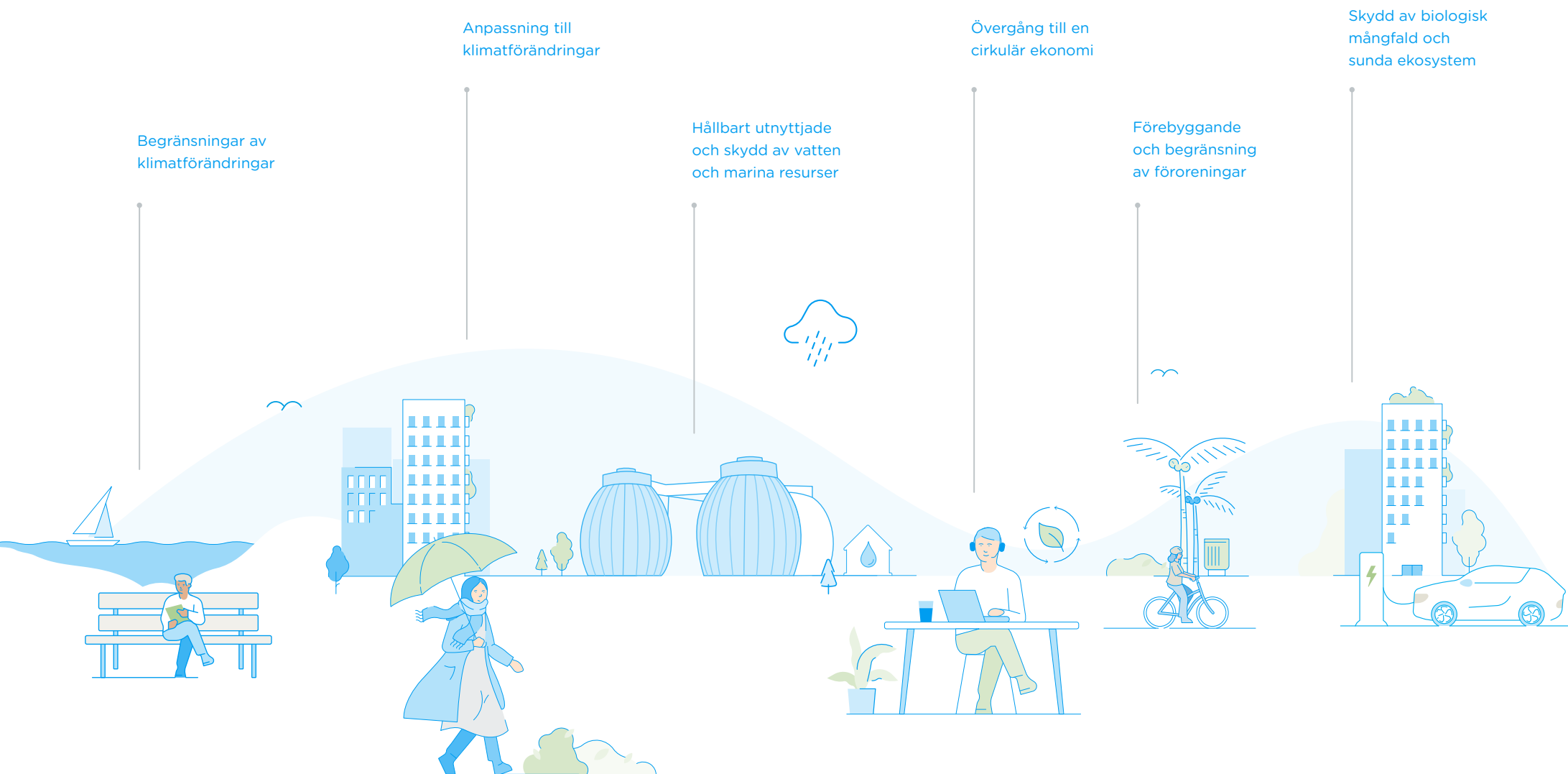
För att uppnå respektive miljömål har EU identifierat en rad sektorer och ekonomiska aktiviteter där förändring är som mest kritisk för att uppnå respektive miljömål.

Kriterierna som dessa ekonomiska aktiviteter måste uppfylla för att anses hållbara i enlighet med taxonomin och för att således göra ett väsentligt bidrag till respektive mål fastställs av EU-kommissionen i delegerade akter till taxonomiförordningen.

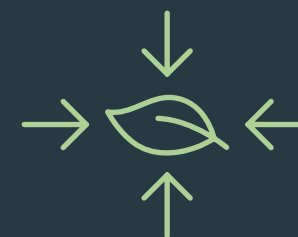
Climate Delegated Act fastställer kriterierna för de ekonomiska aktiviteter som omfattas av EU-taxonomins två klimatomål.

Environmental Delegated Act fastställer de kriterier för de ekonomiska aktiviteter som omfattas av taxonomins fyra miljömål.

Linjering med EU-taxonomin

För att vara i linje med taxonomin måste bolag uppfylla tre kriterier

Tre krav för att vara i linje med EU-taxonomin

Aktiviteten bidrar väsentligt till ett eller flera av de sex miljömålen

- Definieras av tekniska granskningskriterier med mätvärden och trösklar som fastställs i delegerade akter
- Olika kriterier för olika branscher och aktiviteter

Aktiviteten medför inte betydande skada på de övriga målen

- Kriterier och trösklar definieras i delegerade akter per aktivitet

Aktiviteten uppfyller minimiskyddsåtgärder (socialt)

- OECD:s riktlinjer för multinationella bolag
- FN:s vägledande principer för bolag och mänskliga rättigheter
- ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetet
- Deklarationen om mänskliga rättigheter

För varje ekonomisk aktivitet finns tekniska granskningskriterier som anger villkoren för väsentligt bidrag

Väsentligt bidrag

- Syftet med EU-taxonomin är gynna aktiviteter som på riktigt ställer om samhället mot hållbarhet. För att klassas som hållbar utifrån taxonomin behöver därför en aktivitet bidra väsentligt till ett av de sex miljömålen.
- Det räcker alltså inte med att en aktivitet är "ganska bra" för miljön, eller att den inte är skadlig, utan aktiviteten behöver uppfylla kriterierna för väsentligt bidrag.
- Vad som krävs för att en ekonomisk aktivitet ska anses ha ett väsentligt bidrag utifrån taxonomin varierar för respektive aktivitet. Aktiviteter som behöver ställa om (s.k. omställningsaktiviteter) har generellt sett fler och svårare kriterier för väsentligt bidrag, medan aktiviteter som anses möjliggöra omställning (s.k. möjliggörande aktiviteter) ofta har lättare och färre kriterier.
- Kriterierna återfinns i taxonomins delegerade akter för respektive miljömål och respektive berättigad ekonomiska aktivitet.
- Samtliga kriterier för väsentligt bidrag för den specifika aktiviteten behöver vara uppfyllda för att aktiviteten ska kunna vara i linje med taxonomin.

Inte orsaka betydande skada - DNSH

- Kravet att inte orsaka betydande skada (DNSH) finns till för att säkerställa att en aktivitet, trots att den gör ett väsentligt bidrag till ett av taxonomins miljömål, inte har negativa effekter på någon av de andra miljömålen.
- Dessa kriterier finns för att undvika målkonflikter som skulle kunna uppstå om en aktivitet bidrar väsentligt till ett miljömål men samtidigt orsakar skada på något av de andra målen. När dessa målkonflikter uppstår anses aktiviteten inte vara hållbar utifrån taxonomin.
- När ett bolag har visat att en berättigad ('eligible') aktivitet gör ett betydande bidrag till ett av taxonomins mål, är aktiviteten sedan föremål för utvärdering enligt DNSH-kriterierna. DNSH-kriterierna omfattar de återstående fem målen som aktiviteten inte bidrar till.
- Samtliga DNSH-kriterier för den specifika aktiviteten behöver vara uppfyllda för att aktiviteten ska kunna vara i linje med taxonomin.
- DNSH-kriterierna återfinns i taxonomins delegerade akter för respektive miljömål och respektive berättigad ekonomiska aktivitet, på samma sätt som kriterierna för väsentligt bidrag.

EU-taxonomin artikel 18 anger de kriterier som måste uppfyllas för social hållbarhet - minimiskyddsåtgärder

Den riskbaserade due diligence-processen föreskrivs både i FN:s vägledande principer för bolag och mänskliga rättigheter och i OECD:s riktlinjer för multinationella bolag

EU-taxonomin minimiskyddsåtgärder

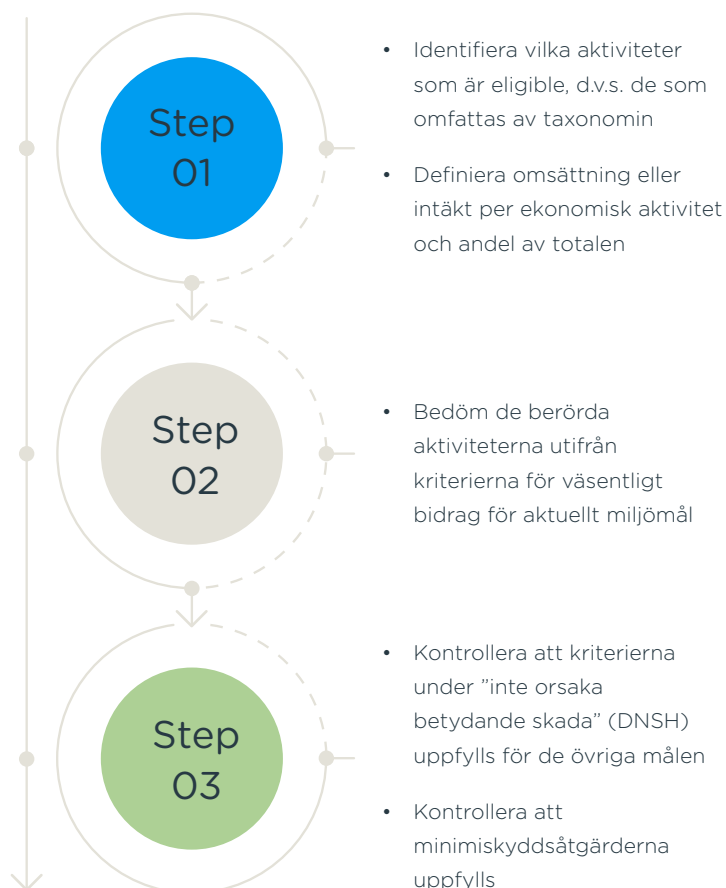
- EU-taxonomin tredje krav innefattar efterlevande av kriterierna för minimiskyddsåtgärder i enlighet med artikel 18.
- Minimiskyddsåtgärder innebär bolagets processer för att säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med FN:s vägledande principer för bolag och mänskliga rättigheter och OECD:s riktlinjer för multinationella bolag
- Detta innebär att bolagen till exempel ska ha kartlagt var riskerna finns, integrerat policyer och aktiviteter för att minimera riskerna samt ha gjort uppföljning på utfall och vidtagit en transparent kommunikation.
- Kriterierna för minimiskyddsåtgärder gäller på organisationsnivå och är desamma oavsett sektor eller ekonomisk aktivitet.
- Mer information om detta finns i den vägledning som EU's plattform för hållbar finansiering har tagit fram.

Rapportering på EU-taxonomin

Rapportering enligt EU-taxonomin sker på tre KPI:er – omsättning, CAPEX och OPEX

Nyttor och möjligheter för kommunsektorn genom applicering av CSRD och EU-taxonomin

CSRD och EU-taxonomin är två olika verktyg som möjliggör förändringsarbete på såväl organisations- som aktivitetsnivå

CSRD och EU-taxonomin kan vara till hjälp för kommunala bolag när de utvecklar och driver sitt hållbarhetsarbete på olika sätt.

Genom att kräva en beskrivande redogörelse för både nuvarande situation och framtida planer kan CSRD användas som ett verktyg för att fastställa de strategiska ramarna för hållbarhetsarbetet. Å andra sidan kan EU-taxonomin användas som ett verktyg för att stödja själva processen med att utforma hållbarhetsmål genom sina normativa kriterier för vad som kan anses vara hållbart.

	CSRD	EU-taxonomin
Nivå	Bolagsnivå	Aktivitetsnivå
Deskriptiv vs. Normativ	Deskriptiv	Normativ
Appliceringsvärde	Rapportering och vägledning för hållbar bolagstransformation	

CSRD – verktyg för utveckling av hållbara organisationer

Hållbarhetsstrategi

CSRD möjliggör för kommunala bolag att utveckla en hållbarhetsstrategi som säkerställer att fokus läggs på frågor där påverkan är som störst och att bolagen får förståelse och möjlighet att i tid agera på finansiella risker och möjligheter.

Detta som ett resultat av krav på genomförande av den dubbla väsentlighetsanalysen.

Struktur för due diligence

Då väsentlighetsbedömningen av negativ påverkan på människor och miljö vägleds av etablerade ramverk för due diligence, blir det enklare för kommunala bolag att få en klarare bild av förväntningarna på deras agerande i förhållande till dessa frågor.

Vidare underlättar detta arbetet med att skapa en strukturerad process för att agera och hantera den negativa påverkan som bolagen har en antingen direkt eller indirekt relation till.

Mål, indikatorer och kontinuerlig uppföljning

För att kunna skapa framdrift i hållbarhetsarbetet är det avgörande att fastställa tydliga mål och indikatorer (KPI:er) för hållbarhetsprestanda.

Dessa mål bör vara mätbara, realistiska och kopplade till organisationens övergripande vision och strategi för hållbarhet. Upplivningskraven i ESRS säkerställer att detta tas fram då såväl mål, policyer och KPI:er efterfrågas.

Kunskapshöjning och förstärkt engagemang

Även om rapporteringen enbart träffar själva moderbolaget finns många fördelar att hämta för de ingående bolagen. CSRD är en värdeskapande och kunskapshöjande process för alla ingående parter som underlättas av samarbete genom hela organisationen.

Om inte annat, "tvingar" CSRD fram ett samarbete mellan olika funktioner och enheter, då detta krävs för att uppfylla kraven.

EU-taxonomin – verktyg för utveckling av hållbara aktiviteter

Ambitionsnivå, hållbarhetsmål och handlingsplan

Då varje omfattad ekonomisk aktivitet, t.ex. renovering av byggnader, för respektive miljömål har detaljerade kriterier för hur den ska utföras för att anses hållbar kan kommunala bolag med fördel utgå från dessa kriterier vid fastställande av ambitionsnivå i olika frågor.

De detaljerade kriterierna kan också användas som underlag och vägledning vid framtagande av mål och handlingsplaner.

Inköp, upphandling och dialog med partners

Taxonomins kriterier kan användas vid etablering av inköps- och upphandlingskrav som leverantörer och partners till kommunala bolag måste förhålla sig till. Exempelvis kan kommunerna specificera att endast produkter och tjänster som uppfyller de hållbarhetskriterier som fastställts i EU-taxonomin är godkända för inköp.

I och med detta kan den kommunala bolagssektorn skapa incitament för leverantörer att utveckla hållbara produkter och tjänster.

Grön finansiering

I takt med att EU-taxonomin får fotfäste börjar allt fler finansiella aktörer, så som banker och kreditinstitut, att använda sig av taxonomin vid utvärdering av bolag som söker gröna lån eller försäkringspremier.

Taxonomin kan således utgöra ett verktyg även för kommunala bolag för att få tillgång till grön finansiering och attrahera investerare.

Skydd mot grönmålning och hållbarhetsbekräftelse

I och med taxonomin har EU nu ett gemensamt och tydligt språk för vad som kan anses hållbart.

Vid efterlevnad av samtliga tre kategorier inklusive uppfyllnad av de tekniska granskningskriterierna, DNSH och minimiskyddsåtgärderna kan kommunala bolag skydda sig mot grönmålning, säkerställa att fokus läggs på rätt saker samt få "bekräftat" att hållbarhetsåtgärder är på rätt väg.

Medskick

Vanliga utmaningar och lärdomar

Sätt er ambitionsnivå

Resultatet från den dubbla väsentlighetsanalysen avgör vilka ESRS-standarder som är väsentliga för ett bolag att rapportera på. Dock kommer inte alla upplysningskrav för respektive väsentlig ESRS-standard alltid vara obligatoriska varpå ett bolags ambitionsnivå till viss mån styr hur omfattande rapporteringen i slutändan blir.

Bolag bör därmed säkerställa och förankra dess ambitionsnivå för rapportering enligt CSRD.

Ett bolag kan exempelvis prioritera insamling av upplysningskrav så som mål, policyers och handlingsplan för de hållbarhetsfrågor som är viktiga för bolaget utifrån ett strategiskt hållbarhetsperspektiv.

Etablera tidigt samarbeten mellan avledningar

Hållbarhetsrapporteringen blir nu en integrerad del av förvaltningsberättelsen vilket innebär en tydligare koppling mellan finansiell rapportering och hållbarhetsrapportering.

För att hålla hög kvalitet i rapporteringen krävs samarbete inom hela organisationen där nyckelpersoner hos den ekonomiska avdelningen och den finansiella organisationen har en nyckelroll.

Avsätt rätt resurser för att brygga eventuella gap

Som bolag är det viktigt att ha med sig att CSRD kommer med rejält utökade upplysningskrav vid rapportering.

Därmed är det viktigt att tidigt förankra och allokera resurser internt för att påbörja arbetet med insamling och eventuell utveckling av nödvändiga upplysningskrav så som mål, KPI:er, policyers och handlingsplaner för att adressera rapporteringsgap och sätta riktlinjer framåt.

Tänk på att detta är ett pågående arbete. Börja med att avsätta resurser för de mest angelägna delarna av rapporteringen och utöka målen, och därmed resurserna, succesivt kommande åren.

Börja i tid och säkerställ förståelse

CSRD innebär ett helt nytt sätt att tänka och arbeta på när det kommer till hållbarhetsrapportering- och transformationsarbete. Att säkerställa förståelse redan innan arbetet påbörjas underlättar processen och säkerställer att den genomförs på rätt sätt.

Nyckelfaktorer för att uppskatta hur mycket tid och resurser processen kommer att ta är:

- Ambitionsnivå
- Komplexitet inom bolaget
- Tillgång på data

Processen från utförande av den dubbla väsentlighetsanalysen till slutrapportering kan ta allt från omkring ett till två år, med notering om att detta är ett kontinuerligt arbete!

Kontakta oss gärna!

Ramboll har över 19 000 anställda globalt och levererar innovativa idéer för hållbar förändring. Vi finns i 35 länder och kombinerar lokal erfarenhet med en global kunskapsbas. Vi strävar ständigt efter att skapa inspirerande och utmanande lösningar som gör verklig skillnad för våra kunder, slutanvändare och samhället i stort. Vi arbetar på följande marknader: Bygg- och fastighetsbranschen, transport och vatten, miljö och hälsa, energi, arkitektur och landskap samt managementkonsultationer.

Vill du veta mer om de tjänster som Ramboll erbjuder inom strategisk hållbarhet, CSRD och EU-taxonomin?

Hör av dig!

Josefin Borg

Market Manager,
Hållbara Finanser

josefin.borg@ramboll.se

0734-21 11 56

Peter Önnby

Senior Market Manager,
Strategisk Hållbarhet

peter.onnby@ramboll.com

0767-67 10 82

Bright
ideas.
Sustainable
change.

RAMBOLL